

Slægtsforskeren og godsarkiverne

Michael Dupont

Hvad kan vi nå

- Hvordan finder man det ”rigtige” arkivalie
- Hvilke opgaver havde godserne
- Daisy
- Lægdsruller
- Skifteprotokoller
- Fæsteprotokoller
- Tilgængelighedsregler

Hvordan finder man det "rigtige" arkivalie

- Slægtsforskerbøger
- Skal have en idé om, hvad man vil finde
- Slå ordet op i registret
- Læs om emnet
- Hold øje med, hvad vigtige arkivalier kaldes

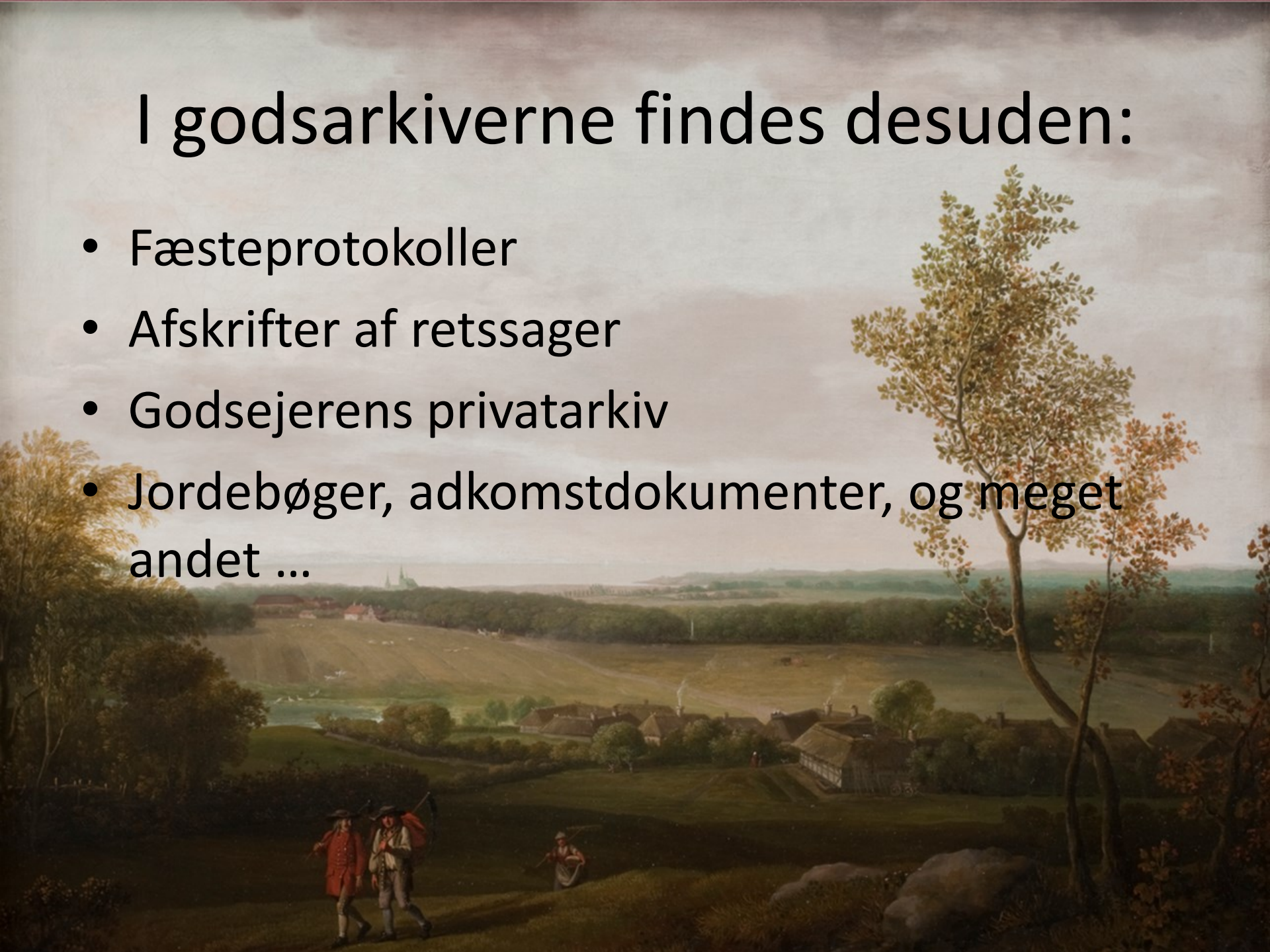
Hvilke opgaver havde godserne

- På statens vegne skulle godsejeren tage sig af:
- Skifteforvaltning
- Skatteopkrævning
- Udskrivning af mandskab til landmilitseren

I godsarkiverne findes desuden:

- Fæsteprotokoller
- Afskrifter af retssager
- Godsejerens privatarkiv
- Jordebøger, adkomstdokumenter, og meget andet ...

Men hvilket gods?

- Problem: Et gods kunne sagtens eje jord mange spredte steder
- Sjælland, Lolland-Falster: Michael Dupont: *Sognenøgle til skifteprotokoller fra private godser, institutioner, præstekald m.m. øst for Storebælt*, 2012
- Kun Sjælland: Axel Nørlit: *Skifteprotokoller i Landsarkivet for Sjælland m.m.*, 1948 (i AO)
- Fyn: Anne Riising: *Stednavneregister til godsejernes skifteprotokoller til 1850 i Landsarkivet for Fyn*, 1983 (i AO)
- Nørrejylland: Bente S. Vestergaard: *Stedregister til Nørrejyske Godsarkiver*, 2000 (i AO)

Sognenøgle til skifteprotokoller

Agersø-Avnso	
Agersø	Agersøgaard (Agersø, Egholm)
Agnso, se Avnso	
Allerslev (Præsto Amt)	Engelholm (Allerslev, Rekkende, Tjørnehoved)
	Jungshoved (Allerslev, Ammendrup, Gederød, Kragevig, Rekkende, Tjørnehoved, Ugledige)
	Lekkende (Lekkende Mølle, Ugledige)
	Oremandsgaard (Allerslev, Gederød, Kragevig, Neble, Neblehus, Oremandsgaard, Rekkende, Tjørnehoved)
	Stampenborg Baroni (Ammendrup)
Allerslev (Roskilde Amt/ Sorø Amt)	Ledreborg Grevskab (Allerslev, Bispegaarden, Blæsenborg, Blæsenborg Kro, Dellinge Mølle, Herthadalshus, Hulegaard, Hulegaardshuse, Hule Mølle, Hule Vandmølle, Ledreborg, Leire, Leire Mølle, Tokkerup)
	Svenstrup (Tokkerup)
	Vartov Hospital (Tokkerup)
Allindemagle	Estrup By (Estrup)
	Skjoldenæsholm (Allindemagle, Allindemaglegaard, Estrup, Vildbanehuset)
Allinge-Sandvig	-
Alslev	Bregentved (Alslev, Bonderød, Gannebro, Gannebro Storkehus, Ganneskov, Holtegaarden, Steglesnogshus, Taagerup)
	Juellinge (Alslev, Alslevgaard, Bonderød, Bonderød Hyrdehus, Gannebro, Gannebro Hus, Steglesnogshus)

NU er du parat til at søge i Daisy!

Daisy findes på sa.dk, avanceret søgning:

Søg i arkivaliesamlingerne

Arkivskaber eller arkivserie: ?

Arkivskaber: ?

Arkivserie: ?

Periode: - ?

Søg i Daisy

Søgefelter udfyldt (arkivskaber + år)

Arkivskaber eller arkivserie: ?

Arkivskaber: ?

Arkivserie: ?

Periode: - ?

Søg i Daisy

Der blev fundet **1** poster.

Side **1** af 1.

Fra ? Til Arkivskaber ?

1458

Gavnø Gods

Arkivserie

?

vis

arkivserier

Udpeg det rigtige søgeresultat

- Når du trykker på "søg", får du en liste over de arkivskabere/arkivserier, der indeholder de ord, du har skrevet
- Hvis du kun søger på arkivskaber, får du kun vist arkivskabere
- Udpeg det rigtige søgeresultat (plejer ikke at være så mange at vælge imellem, når det er godsarkiver)

Lægdsruller

- Lægdsruller er fortegnelser over mænd, der kunne udskrives til militærtjeneste i hæren
- Værnepligtige: Tjenestekarle, husmænd og indsiddere under 35 år
- Tjenestetid er 6 år (1701), 6/8 år (1733)
- Giver gode oplysninger om den værnepligtige: opholdssted, erhverv, fødested og alder

Baggrunden

- Kostbart at have en "stående hær" bestående af lejetropper
- 1701-1788: Landmilits, godsejerne sørger for mandskab til hæren
- Landmilits nedlagt 1730-1733
- 1788: Stavnsbåndet "ophæves" (!), dvs. staten skal sørge for mandskab til hæren

Et lægd

- "Lægd" kommer af ordet sammenlægning
- Et antal gårde, der skulle stille én soldat
- 1701-1788: Hvert lægd inddelt i 20 tdr. hartkorn (15.000 mand) eller 60 tønder hartkorn (5.000 mand), der hver skulle stille én soldat til rådighed
- 1788: Danmark inddelt i 1656 lægder, udskrivning på baggrund af folkemængde (herefter 1 lægd = 1 sogn)

Krige i 1700-tallet

- 1701-1714: Spanske arvefølgekrig
- 1709-1720: Den store nordiske krig
- 1734-1736: Den polske arvefølgekrig
- 1742-1743: Dansk-svensk krise
- 1762: Kortvarig krig mod Rusland

Hvor findes lægdsrullerne

- 1701-1788: Findes mange forskellige steder, meget er gået tabt; men noget findes dog
- 1789-1931: www.sa.dk

1701-1788:

Du skal vide, hvem der ejede lægdet

- Lægder, hvor størsteparten var strøgods (lægder ejet af flere): Amt og amtstue
- Lægder, ejet af kongen: Amt, amtstue, ryttergods
- Lægder ejet af en godsejer: Private godser, kirker, skoler, hospitaler og universitetet

Arkivalier og arkiver

- Oplysninger kan findes i lægdsruller (-ruller), sessionsprotokoller, sessionslister m.m.
- Krongods: Amter, amtstuer, rytterdistrikter
- Private godser
- Andre godsejere: bisper, kirker, klostre, hospitaler, universiteter og skoler
- Se også Poul Rasmussen: *Oversigt over udskrivningsarkivalier 1700-1788 i Landsarkivet for Nørrejylland, 1972 (i AO)*

Inddeling af landmilitsen

- Delt i regimenter
- 1 regiment = 3 bataljoner (2 bataljoner)
- 1 bataljon = 12 kompagnier
- 1 kompagni = 150 mand (1711), 120 mand (1711), 100 mand (1717)

Landmilitsens infanteriregimenter 1701-1730

- Østersjællandske Infanteriregiment
- Vestersjællandske Infanteriregiment
- Fynske Infanteriregiment
- Aarhuske Infanteriregiment
- Aalborgske Infanteriregiment
- Riberske Infanteriregiment
- Viborgske Infanteriregiment

Stavnsbånd

- 1733: "Ingen bondekarl må begive sig fra det gods, hvor han er født, så længe hans husbond kan skaffe ham tjeneste, med mindre han er over de til indrulleringen ansatte år"
- Frihedspas
- Ophævet 1788 (mænd over 14 år skulle dog være stavnsbundne til år 1800/til de blev 36 år)
- 1788-: Ingen må forlade amtet uden amtspas!

Landmilitsens infanteriregimenter 1733-1764/1765

- Fyenske Nationale Infanteriregiment -
- Nørre Jyske Nationale Infanteriregiment
- Søndre Jyske Nationale Infanteriregiment
- Sjællandske Nationale Infanteriregiment
- Slesvigske Nationale Infanteriregiment
- Slesvig-Holstenske Nationale Infanteriregiment
- Oldenborgske Nationale Infanteriregiment

Landmilitsens infanteriregimenter 1765-1788

- Landmilitsens infanteriregimenter nedlagt ca. 1765
- Ca. 1765-1774: Tilknyttet de hvervede regimenter
- 1774-: Værnepligtige i hvervede regimenter

Reserveruller

- Lægdsruller over godsernes mandskab i reserverullealderen:
- 1701-1730: 14-35 år
- 1733-1742: 14-36 år
- 1742-1764: 9-40 år
- 1764-1788: 4-40 år
- Ofte uden dem, der havde aftjent værnepligt, med frihedspas, utjenstedygtige

Betegnelser

- Reserverulle = rulle over godsernes mandskab i reserverullealderen
- Sessionsliste = liste indsendt til sessionerne, specielt af de forskellige hærafdelingers officerer. Består af til- og afgangslister m.m.
- Men pas på med at begrænse søgningerne i Daisy!

Amter og amtstuer: ruller

Arkivskaber eller arkivserie: ?

Arkivskaber: ?

Arkivserie: ?

Periode: - ?

Søg i Daisy

Der blev fundet **160** poster.

Side **1** af 1.

<u>Fra</u> ?	<u>Til</u>	<u>Arkivskaber</u> ?	<u>Arkivserie</u> ?
1685	1758	Amtmandskabet for Ålholm, Maribo Kloster og Halsted Kloster	Skovrulle
1756	1828	Amtstube Tondern	Militærsager, Indrullerede matrosers betaling
1732	1750	Antvorskov-Korsør amter	Breve og sessionslister ver. landmilits og søindrullering
1724	1724	Assens og Hindsgavl amter	Hoved- og lægdsrulle over Det Fyenske Regiment
1733	1733	Assens og Hindsgavl amter	Landmilice i amterne
1733	1743	Assens og Hindsgavl amter	Hoved- og lægdsrulle over landmilicens indretning i amterne
1704	1704	Assens og Hindsgavl amter	Reserve- og lægdsrulle
1724	1724	Assens-Hindsgavl Amt	Rulle over dragoner og heste i amterne
1733	1733	Assens-Hindsgavl Amt	Hoved- og lægdsrulle over Det Fyenske Regiment
			Landmilice i amterne
			Hoved- og lægdsrulle over landmilicens indretning i amterne

Amter og amtstuer: session

Arkivskaber eller arkivserie: ?

Arkivskaber: ?

Arkivserie: ?

Periode: - ?

Søg i Daisy

Der blev fundet **46** poster.

Side **1** af 1.

Fra ?	Til	Arkivskaber ?	Arkivserie ?
1701	1715	Amtmandskabet for Ålholm, Maribo Kloster og Halsted Kloster	Journal over kgl. befalinger m.m. ang. landmilitsen, sessionen m.v.
1732	1750	Antvorskov-Korsør amter	Breve og sessionslister ver. landmilits og søindrullering
1775	1787	Dueholm-Ørum-Vestervig Amter	Forskellige regimenters sessionsruller
1709	1771	Dueholm-Ørum-Vestervig Amter	Kompagniernes sessionslister
1763	1773	Frederiksborg Amtstue	Sessionsmemorialsprotokol
1701	1727	Fyens Stiftamt	Breve m.m. vedr. militsen og sessionerne
1740	1750	Fyens Stiftamt	Sessionsruller
1701	1727	Fyns Stiftamt	Breve m.m. vedr. militsen og sessionerne
1740	1750	Fyns Stiftamt	Sessionsruller
1707	1773	Havreballegaard-Stjernholm Amter	Kompagnichefernes sessionslister
1774	1787	Havreballegaard-Stjernholm Amter	Sessionslister som ikke er indsendt af godsernes ejere
1702	1788	Havreballegaard-Stjernholm Amter Havreballegaard-Stjernholm Amter og Århus	Sessionsplakater

Rytterdistrikterne: ruller

Arkivskaber eller arkivserie: ?

Arkivskaber: ?

Arkivserie: ?

Periode: - ?

Søg i Daisy

Der blev fundet **6** poster.

Side **1** af 1.

<u>Fra</u> ?	<u>Til</u>	<u>Arkivskaber</u> ?	<u>Arkivserie</u> ?
1719	1763	Det Fynske Rytterdistrikt	March- og fourerruller, lister og beregninger vedkommende ægt
1702	1764	Det Fynske Rytterdistrikt	Ruller og lister
1718	1764	Det fynske Rytterdistrikt, Skov- og jagtsessionen	Forslag til skovudvisningsruller
1720	1764	Det fynske Rytterdistrikt, Skov- og jagtsessionen	Skovudvisningsrulle
1764	1764	Vordingborg Rytterdistrikts Birk	Lægdsrulle for Jungshoved bøndergods og Allerslev kirkegods
1787	1859	Vordingborg Rytterdistrikts Birk	Lægdsruller, af- og tilgangslister vedr. Everdrup sogn

Rytterdistrikterne: session

Arkivskaber eller arkivserie: ?

Arkivskaber: ?

Arkivserie: ?

Periode: - ?

Søg i Daisy

Der blev fundet **15** poster.

Side **1** af **1**.

Fra ?	Til	Arkivskaber ?	Arkivserie ?
1712	1713	2. Sjællandske Regiments Rytterdistrikt	Brudstykke af Sessionsprotokol
1712	1713	2. Sjællandske Rytterdistrikt	Brudstykke af Sessionsprotokol
1730	1740	Det Falsterske Rytterdistrikt	Sessionsprotokol
1720	1764	Det Fynske Rytterdistrikt	Koncepter til regimentsskriverens memorialer til ryttersessionen
1724	1760	Det Fynske Rytterdistrikt	Ryttersessionens regnskab
1707	1765	Det Fynske Rytterdistrikt	Ryttersessionssager
1719	1764	Det Fynske Rytterdistrikt	Sessionsprotokol
1719	1726	Det fynske Rytterdistrikt, Skov- og jagtsessionen	Breve og dokumenter fra sessionerne
1730	1740	Falsters Rytterdistrikt	Sessionsprotokol
1727	1727	Koldinghus Rytterdistrikt	Kirkesessionsplakat
1734	1735	Koldinghus Rytterdistrikt	Kirkesessionsprotokol
1738	1739	Koldinghus Rytterdistrikt	Kopibog over kirkesessionernes udgåede breve
1713	1765	Koldinghus Rytterdistrikt	Sessionsprotokol
1721	1767	Skanderborg Rytterdistrikt	Kirkesessionernes og -inspektørernes korrespondance
1714	1767	Skanderborg Rytterdistrikt	Sessionsprotokol

Private godser: ruller

Arkivskaber eller arkivserie: ?

Arkivskaber: ?

Arkivserie: ?

Periode: - ?

Søg i Daisy

Der blev fundet **103** poster.
Side **1** af **1**.

<u>Fra</u> ?	<u>Til</u>	<u>Arkivskaber</u> ?
1703	1708	2. Jyske Rytterregiments Gods
1707	1710	3. Jyske Rytterregiments Gods
1765	1789	Abrahamstrup Gods
1724	1773	Baroniet Juellinges Gods
1733	1876	Baroniet Juellinges Gods
1733	1791	Baroniet Løvenborgs Gods
1764	1788	Benzon Gods
1775	1784	Benzon Gods
1746	1777	Benzon Gods

Arkivserie ?

[Reserveruller over værnepligtigt mandskab](#)

[Lægdsruller](#)

[Reserveruller for Gerlev og Dråby sogne](#)

[Lægdsrulle, lægdsjordebog samt reserverulle](#)

[Reserverulle over det unge mandskab](#)

[Reserverulle m.v.](#)

[Lister og andre ruller end reserveruller, forordninger og reskripter, plakater og cirkulærer, korrespondance og dokumenter enkelte soldater vedkommende](#)

[Reserveruller for Scheel, Skærvad og Ørbækgård godser](#)

[Reserveruller for Scheel, Skærvad, Ørbækgård og Østergård godser](#)

[Ruller og lister samt andet udskrivningsvæsenet](#)

Eksempel på lægdsrulle fra Vestersjællandske
regiment 1701 (i Kalundborg Amstue)

Extract
of
Det Vester Sødlandske Regiments
Højret Rulle
Saa vel
Kalundborg, Søbyegaards og
Drachholms Ampters Enroilerede
Mandskab angaar
— 1701 —

Ampster Herrder	Sogner og Exercer Kendson	Landsbyerne Hvor Lægs mecken etc.	Proprietation Doch. disse Baughaarte	Lexmandens Slægt	Karleuslægt som forha gang ra udgik
Ladbyegaards Ampst Loue Herr	Orloff Sogn	Orloff bye		Maas Grogrofen	Jens Larsen
# 49. 1700. 12 Octbr København København København København København København		# 1748. 15 Martz # N. 50. 1748. 10 Dec København København		Mette Larsen	Mette Larsen København
# N. 51. 1748. 18 Dec København		København København		Larsen Larsen	Larsen Larsen
# N. 52. 1709. 24 April København		København København		Mette Larsen	Mette Larsen

Hans Jørgen
1708

Holmhusen
Hener, og saa
Hvad Hø

Compagnieris
Nagte og Nummer
Lofue Hærets
Compagnie

Jylland

Eriksson
i Bøst

48

22 Sept. 1708. altid fraag
Caserta Baden Baden
Jylland, sid i Jylland
No. 100, sine i Aarhus
for Lars Nielsen

Jylland

Gjennestad
i Bøst

49

1708/27 April sid i Bøst
Eriksson sid i Bøst
sine i Bøst

Taarup

Jørgen
i Bøst

50

1702/1870. sid i Bøst
Jylland, sid i Bøst
sine i Bøst

Anders

Jørgen
i Bøst

51

1708/24 sid i Bøst
6 aars sine i Bøst
sine i Bøst

Taarup

Jørgen
i Bøst

52

1711 sid i Bøst
sine i Bøst

Eksempel på lægdsrulle 1736

Kalundborg Amtstue

Over alt det i vor Hø. Læggene
 ved Kalundborg Amtstue befindende unge
 Mandskab for 14 til 30 inclusive alder lege-
 mænds giorde angivelses, Namlig: -

Sted	Legemænds og Lægers og Logemænds Navn	Alder i Aar	Sted	Legemænds og Lægers og Logemænds Navn
Kalundborg	Anders Logemann	17		
	Anders Logemann	19		
	Anders Logemann	25		
	Anders Logemann	19		
	Anders Logemann	16		

Eksempel på lægdsrulle 1742
fra Giesegaard Gods (Juellund)

Lægds Rulle

Om Juellunds herredsaar og indtægter
Gælden herunder er trykget og
ambten, som de herunder er ind-
teget og indtægter, med alle
de herunder indtægter og
1742.

Denne herredsaar af 30 marts 1742: og på
fuldt alderdaags Resolution de herunder
Leimant Sørensen af 25 August.

Eksempel på lægdsjordebog og -rulle fra Giesegaard Gods (Juellund)

Lægs Jorde Bog og Rulle
for Giese og Ottenstrup Gaarden
indvoligget Landsgaard i Ringsted
Amt og Ringsted Syberre Herred
af Højs. Allernaadigst. Lov-
ordning af 4de Febr. 1733 til
Land Skickens og Indtægts
indvoligget i Lægs

Ampt Herredog Tom for Mand bane	Bjorn for Mand Lor	Legatman Inns Rafn.	Ulf Legat in invalk	Karhorn Eger og Eug.
--	-----------------------------	---------------------------	------------------------------	-------------------------------

			16	17	18	19
Ringsted Ampt		Bjorn	7	5	1	1
Ringsted Fyberre Jens and Terstof Dagen	Terstof	Jens Chr. Henrich	2	7	3	2
		Ulf	2	2	1	
		Karhorn		2	2	
		Eger og Eug.				
		Bjorn	2	1	2	2
		Ulf	1	6	1	1
		Karhorn		6	3	2
		Eger og Eug.				
		Bjorn	9	2		
		Ulf	7	6	3	2
		Karhorn	8	5	2	2
		Eger og Eug.				
		Bjorn	3	1	3	
		Ulf	2	7	1	
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				
		Ulf				
		Karhorn				
		Eger og Eug.				
		Bjorn				

Eksempel på lægdsrulle for Københavns Amt 1733

Amt og Herred Saa og Proprietariens Navn som Lægget tilhører.	Sognet hvor Lægsmann den er boende.	Landsbyen hvor Lægsmann den boer.	Lægsmann dens Navn.	Læggenes Nummer under Com- pagnat.	Lægget under Soldatens Navn og født - Stad.	Soldaten Alder. Anno 1733
Københavns Amt Søllerøds Herred	Søllerød Sogn.	Holle bye	Jens Jensen	110	Jens Jensen Søllerød	28
Princst Sogne Hedens Gods		Nærum	Anders Jensen	111	Jens Jensen Hedens	29

Læs mere:

- Indledningen til Poul Rasmussen: *Oversigt over udskrivningsarkivalier 1700-1788 i Landsarkivet for Nørrejylland*, 1972 (i AO)
- Jørgen Green: *Slægtsforskning i lægdsruller og søruller og i hærens og søværnets arkiver*, 2009
- Slægtsforskerhåndbøger

Skifteprotokoller

- En persons "husbond" behandler skifte
- Den private godsejer behandler skifte efter sine fæstere (påbudt at føre skiftebog 1719)
- Amstuer/rytterdistrikter (Kronen) behandler skifte efter fæstere af krongods
- Amter behandler skifte efter selvejere (der ikke har andre over sig end kongen)
- Byfogeder behandler skifte efter borgere
- Jorddrotlige skifteforvaltning ophævet 1817

Om skifter i Danske Lov

- 5. bog, 2. kapitel, 1. artikel:
- Naar nogen ved Døden afgaar og efterlader sig enten **Umyndige, eller fraværende, eller udlændiske, eller ingen Arvinger**, da skulle de, som i Huset ere, hvor den Afdødis Gods og Midler findis, under tilbørlig Straf strax give **Stædets Øvrighed, Geistlig eller Verdslig**, det tilkiende, som skulle forpligtede være strax ved deris Middel i Arvingernis og Frændernis Nærværelse, som da kunde være tilstæde, at **lade forsegle** hvis Gods den Afdøde tilhørte, og sette det i god Forvaring ...

- 5. bog, 2. kapitel, 15. artikel:
- Naar gielden er saaledis, som sagt er, aflagt, eller af Arvingerne antagen, da skal den beholden Boe reedeligen deelis imellem Arvingerne, og klare Lodsædeler giøres paa hvad een hver af Boen tilkommer, og saa forfattis et fuldkommet rigtigt Skiftebrev, i hvilket indføris skal baade Registeringen og Vurderingen med Indgielden og Udgielden og Boens Beholdning, saa ogsaa Lodsædlerne
- 5. bog, 2. kapitel, 90. artikel:
- Og skal bemælte Skiftis Forvaltere have een Bog, hvorudj Copie af alle Skiftebreve, som de udstæde, skal indskrivis

Hvad kan et skifte fortælle

- Arvinger (ægtefælle, børn)
- Efterladte ejendele (ejendom, løsøre)
- Udgæld og indgæld

- Er kirkebøgerne gået tabt, kan skifteprotokollen være eneste mulighed for at afdække slægten!

Fæsteprotokoller

- 1719 påbudt at føre fæsteprotokol
- Har ofte navneregister
- Indeholder oplysninger om:
 - Udsteder (gods) og modtager (fæster)
 - Gårdens beliggenhed
 - Jordtilliggende i tønder hartkorn
 - Forrige fæster + evt. slægtskab

Hvor findes de?

- Findes i AO/skal bestilles frem i original/findes på film
- Digitaliseret på private hjemmesider, fx familysearch ("Estate Records")
- På Rigsarkivets læsesal står stor samling af navneregistre til mange private godser

Eksempel på fæsteprotokol fra Giesegaard Gods

Lars Christen Gaardmand i Ringberg	90
Anders L. Lend i Rørbø	91
Lars Hansen Gaardmand i Gimmemark	100 og 101
Lars Andersen Gartnermand i Ringberg	109
Lars Nielsen Gartnermand i Gøge Gartner	118
Lars Olesen i Carlsagerhuset	138
Lars Nielsen Gartnermand i Gøgehuset	145
Lars Andersen Gaardmand i Wallerlev	145
Lars Olsen, sin Sæters Gaard i Odemærk	162
Lars Hansen i Hejnstrup Gaardmand	178
Lars Tomassen i Hejnstrup Gaardmand	159
Lars Stephensen Tvedehus	186

No. 3. ^{Amis} 14 Skilling. No. 17004
1779. Friderich Christian greve af Schack,
Kammerherre i Sjælland, Oestlyst, Juelund
pauyer, Enam, og Ribet, samt Jern
i de Steenalt, didder. Hans konges mægtige
Gjør Vitterlig, at ieg frumindt herved og fæstet til
Lars Olesen, Gæstgæst i den af Sommermarken
paa Juelund Gods, No. 14, giuvs, paa hvem og bygd
paa afmigt i Danmærg, paa Wollersløvs Byes grund
Carlsaggerhusets kaldet. Samme Huus
und vake eegnet, at det hos ham kunde
Olesen paa liivs Tid, maa som nyde, bruge og
beboe, naar sandt skønnet belønning giuvs, paa

Friderich Christian Greve af Schack ... Gjør Vitterlig, at ieg hermed Stæder og Fæster til Lars Olesen ... det huus ... paa Wollersløv Byes grund Carlsaggerhuset kaldet. Samme Huus med dertil liggende 2 skpp Hartkorn bemældte Lars Olesen hans liivs Tid, maa have, nyde, bruge og beboe, naar hand derimod betaler Huus Pengene ...

Fæstere af krongods

- Der betales stedsmaal, dvs. indfæstningsafgift
- Der betales husbondhold af selvejere, der køber en ejendom
- Oplysningerne findes i lensregnskaberne i Rigsarkivet
- Kortfattet, men ofte detaljeret: Ny fæsters navn, gammel fæsters navn, relation mellem fæstere, årsag til fæstet, samt ny fæsters fødested (dog sjældent)

Eksempler fra Odensegaard Len

Thenn 25. Septembris Oploed
affgangne Kløff Hannssøns i
Roersløff Hans hustru, Gaardenn
for Hans Jørgenssønn fød i
Huerup, gaff Kong. May. till
Jndfestning Rix dr. — xl.

Thenn 25. Septembris Oploed
affgangne Kløff Hannssøns i
Roersløff Hans hustru, Gaardenn
for Hans Jørgenssønn fød i
Huerup, gaff Kong. May. till
Jndfestning Rix dr. — xl.

2. Junij Stede Hierre Knudssønn
vdj Gyndstrup, thuennde parter
aff ett Kierckebolligh der
Samesteds Hanns fader Knud
Perssønn ibidem for hanom
oploede gaff daller - xv

2. Junij Stede Hierre Knudssønn
vdj Gyndstrup, thuennde parter
aff ett Kierckebolligh der
Samesteds Hanns fader Knud
Perssønn ibidem for hanom
oploede gaff daller - xv

Tilgængelighedsregler

- Godsarkiver er privatarkiver
- Donator (dvs. den, der afleverer) kan selv fastsætte tilgængelighedsregler - indenfor rimelighedens grænser
- Ikke usædvanligt, at donator skal spørges, hvis der er tale om godsarkivalier med personoplysninger yngre end 75-80 år